سؤال وجوابلی.

اوّل النظافة

خادم العلم ملا عالمجان البارودی اثری.

معارف اسلامیه‌دن

جزء ثالث

اون دورتنچی طبع.

ناشری: قزانده

ملّت کتبخانه‌سی
ملّت مطبعه‌سی ١٩٠٨

КАЗАНЬ
ЭЛЕКТРО-ТИПОГРАФІЯ
„Миллят“

1917 г.

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمدلله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله اجمعين

سؤال	جواب
مكلف كم؟ . . .	عقللى بالغ بولغان كشى.
بندەنك اشى شريعت بوينچه نيچه تورلى بولا؟	سيكز تورلى بولا: فرض، واجب، سنت، مستحب، مباح، مكروه، حرام، مفسد.
فرضنك معناسى نيچك؟ . .	قيلوى تيوش بولوى آچق بلنگان نرسه.
حكمى نيچك؟ . . .	هر كم فرضنى قيلسه ثوابلى بولور، قويسه عذاب قيلنورغه تيوشلى بولور.
فرضنك فرضلقينه انكار ايتسه نيچوك؟	آچق فرضنى انكار ايتسه كافر و دينگه اشانماغان بولور.
فرضنك مثالى نرسه؟ . .	بيش وقت نماز، زكوة، رمضانده روزه، حج قيلمق كبى.
واجبنك معناسى نيچوك؟ .	قيلماقى تيوش بولوى گمان قيلنغان نرسه.
واجبنك حكمى نرسه؟ .	واجبنى قيلغان كشى ثوابلى بولور، قويغان كشى عذاب قيلنورغه تيوشلى بولور.
واجبنى انكار قيلسه نى بولور؟	واجبنى انكار ايتسه گناهلى اولور، لكن كافر بولماز.

سؤال	جواب
واجبنك مثالی نرسه؟ . .	قربان بوغازلامق فطر صدقه‌سی بیرمك، وتر نمازی اوقومق كبی.
سنت نی نرسه؟	رسول‌الله صلی الله علیه وسلم دایمچیلق ایتكان اشدر ولكن بر ایكی مرتبه قویغان یاكه قویغان كشینی عیب قیلماغاندر.
سنتنك حكمی نی؟ . . .	قیلسه ثوابلی بولور، قویسه شلته‌گه تیوشلی بولور ورسول‌الله صلی الله علیه وسلم‌نك شفاعتندن محروم بولو قورقنچی بولور.
سنتنك مثالی نیچك؟ . .	اذان اوقومق، نمازنی جماعت ایله اوته‌مك، مسواك استعمال ایتمك كبی.
مستحب نرسه؟ . . .	رسول‌الله صلی الله علیه وسلم سویگان، قایو چاقده قیلوب، قایو چاقده قویغان هم ایزگولر دوست كورگان اشدر.
مستحبنك حكمی نیچك؟ .	مستحبنی قیلسه ثوابلی اولور، قویسه زیان بولماس.
مستحبنك مثالی نی كبی؟ .	دوشنبه، پنجشنبه كونلرده، آی طولوسی كونلرده روزه توتمق، صدقه ویرمك، مسجد ومدرسه‌لر صالمق كبی.
مباحنك معناسی نیچك؟ .	قیلماقی وقویماقی بردەی اولغان نرسه‌در.
مثالی نی؟	حلال نعمتنی طویغانچی آشامق، تكبرلنمای وریالانمای یاخشی كیوملر كیمك كبی.

سؤال	جواب
حرامنك معناسی نیچوك؟ .	الله تعالی آچیق طیغان نرسه‌در.
حکمی نی بولور؟ . .	هرکم حرامدن صاقلانسه ثوابقه لایق اولور، حرامنی قیلسه عذابقه تیوشلی بولور.
انکار ایتسه نی بولور؟ .	شریعتده آچیق حرام بولغان نه رسه‌نی حرام توگل دیسه کافر اولور.
حرامنك مثالی نیچك؟ .	ایسرتکچ ایچمك، کشیگه خیانت قیلمق، آتا و آنانی رنجتمك کبی.
مکروه نرسه؟ . . .	شریعتده آندن طیولمش نرسه‌در. لکن درستلك شبهه‌سیده بولور.
بو مکروهغه نیچك دیورلر؟	حرامغه یقین اولدقدن (مکروه تحریمی) دیورلر.
حکمی نی بولور؟ . .	قویسه ثوابلی بولور، قیلسه عذاب قورقنچی بولور.
مثالی نی؟	ماچی، سچقان و یرتقوچی قوشلردن قالغان طعامنی آشامق کبی.
مفسد دیدکمز نی نرسه؟ .	عبادتلرنی بوزغوچی نرسه‌در.
نی کبی؟ . . .	نمازده آشامق وایچمك، سویله‌شمك، بر فرضنی قویمق وروزه‌ده یوری آشامق وایچمك کبی.

طهارت ونماز.

سؤال	جواب
هر مکلفکه قایو نمازلر فرضدر؟ . . .	بیش وقت نماز فرضدر. ترك اولغان مدتده نمازنی قالدرو درست بولماس.

سؤال	جواب
صبی‌غه نیچه یاشنده نماز ایله بیورلور؟ . . .	بالا یدی یاشینه ایرشکاج نماز اوگراتلور وهم اوقورغه قوشولور. اگر اون یاشینه یتکاج اوقوماسه قیون جزاسیله اوقوتمق تیوسلیدر.
نماز ده باشده اوق نی نرسه کیره‌ك؟ . . .	هر نماز ایچون باشده اوق طهارت شرط هیچ قایو نماز طهارتسز درست بولماس

طهارتنك فرضلری.

سؤال	جواب
طهارتده نیچه فرض بار؟ .	دورت فرض باردر.
اولگی فرضی نرسه؟ . .	ماگلای ساچندن ایاك آستینه‌چه، بر قولاق یومشاغندن ایکنچی قولاق یومشاغینه قدر یوزینی یوماق، شول آراده اولغان تەنگه صو ایرشدرمك.
ایکنچی فرضی نرسه؟ .	ایکی قولینی ترسه‌کلری برله یوماق، ترناق توبلرینی، بارماق آرالارینی یومق لازمدر.
اوچنچی فرضی نرسه؟ .	باشینك چیرگینه چلانغان قول ایله مسح ایتمکدر. (سیپامق)
دورتنچی فرضی نرسه؟ .	آیاقلارینی بارماق آرالاری و طوبقلری ایله یومق.

چیتکه مسح.

سؤال	جواب
آیاقلارنی یووب چیتك کیگان کشی نی اشله‌ر؟ . . .	چیتك یوزینه اوچ بارماق قدرلی سیپاسه یوو اورنینه تورور.
مسحنك مدتی کوبمی؟ .	اوچ کونلك یولده بولغان کشیگه اوچ تەولك، ایوده‌گی کشیگه، یاکه

	يقين يولده‌غى كشيگه بر ته‌ولك.
چيتكده تيشوك اولسه مسح درست بولورمى؟ . .	توبقدن توبان آياقنڭ اوچ بارماغى كورنورلك تيشك بولسه هيچ درست بولماس.
مسحنڭ مدتى طولسه ياكه بر آياقغه صو اوتسه نى اشلرگه كيره‌ك؟	هر ايكى آياقنى يومق فرض اولور.

طهارتنڭ سنتلرى.

طهارتده نى قدر سنت بار؟	اون‌بيش قدر سنت باردر.
اولگيسى نرسه؟ .	باشداوق نيت ايدوب (طهارت آلونى اويلاب) بسم‌الله ايله كرشمك.
ايكنچيسى نرسه؟ . .	ايكى قولينى بله‌زكلرينه‌چه يومق‌وغرغره قيلمق. (طماغينى يومق).
اوچنچيسى نرسه؟ . .	اوچ مرتبه آوزينى كامل يومق.
دورتنچيسى نرسه؟ . .	اوچ مرتبه بورنينى يووب سنگرمك.
بيشنچيسى نرسه؟ . .	مسواك استعمال ايتمك، مسواكى بولماسه ايكى بارماق ايله تشلارينى اشقومق.
آلتنچيسى نرسه؟	ياگاصو آلوب ساقالينى آرالاشدرمق.
يدنچيسى نرسه؟ ، . .	بارچه بارماقلرينى آرالاشدرمق.
سيكزنچيسى نرسه؟ . .	اعضالرينى اوچه‌ر قات يومق.
توقزنچيسى نرسه؟ . .	باشينه مسح قيلغانده بارچه‌سينه برقاث مسح ايتمك.
اوننچيسى؟	ايكى قولاغينه مسح ايتمك.
اونبرنچيسى؟ . .	هراعضانى يوغانده يخشى اشقوب يومق.

سؤال	جواب
اون ایکنچیسی ؟	طهارتنی آراسینه باشقه اش قاتشدرمای تمام ایتمك.
اون اوچنچیسی ؟	آعضالرینی قرآنده ذکر ایدلگان ترتیب ایله یومق.
ترتیبنی آیروب بیان ایت!	ایکی قولینی آرولاغاچ اوّل یوزینی یووب، آندن صوڭ ایکی قولینی ترسه‌کلری برله یوار، آندن صوڭ باشینه مسح ایدب ایکی آیاقینی طوبقلری ایله یووار.
اون دورتنچیسی نرسه؟	قول و آیاق یوماقده اوڭ طرفدن باشلامق.
اون بشنچیسی نرسه؟	موینینه مسح ایتمك.

طهارتنڭ ادبلری.

سؤال	جواب
طهارتده نی قدر ادب بار؟	اون قدر ادب باردر.
برنچیسی نرسه ؟	کیومینه وته‌نینه صوسا چره‌ماسده‌ی بیوك یرده قبله‌غه قارشو اوطرمق.
ایکنچیسی؟	طهارت آلاچق صونی کشیگه قوشماینچه اوزی حاضرله‌مك.
اوچنچیسی؟	اعضا یووده کشیگه خذمت ایتدرماو.
دورتنچیسی؟	طهارت آراسنده دنیا سوزی سویله‌شماینچه بسم‌الله و کلمهٔ شهادت اوقومق.
بیشنچیسی نرسه ؟	آغزغه و برنغه صونی اوڭ قول ایله آلمق.
آلتنچیسی؟	برونینی صول قول ایله سنکورمق.
یدنچیسی؟	طهارت تمامنده کلمهٔ شهادت اوقومق.

سوءال	جواب
سکزنچیسی؟ . . .	قالغا صوو ندن هر تورلی شفا نیتی ایله قبله‌غه قارشی توروب بر آز ایچمك.
توقزنچیسی؟ . . .	یوزکلی کشی قولینی یوغانده یوزکینی قوزغالتمق، یوزکی بوش بولسه‌ده.
اوننچیسی؟ . . .	طهارتنی نماز وقتندن الك آلــوب حاضرلنمك.

طهارتده مکروهلر.

سوءال	جواب
طهارتده صاقلانووی تیوشلی مکروهلر نه‌رسه‌لر؟	صونی اسراف ایتمك، ماڭلای طرفندن سالماینچه صونی یوزگه اورمق، مسحنی صو یاڭارتوب اوچه‌ر قات ایتمك کبی تیوشسز اشلردر.

طهارتنی بوزغوچیلر.

سوءال	جواب
طهارتنی بوزغوچی نرسه‌لر نیچه؟ . . .	طوقز نه‌رسه.
اولگیسی نی نرسه؟ . .	آلدن یاکه آرتدن چقغان نجاست، آز بولسه‌ده، طهارتنی بوزار.
ایکنچیسی؟.	بو ایکی یولدن چقغان قورت وتاش بوزار ولکن جراحتدن یاکه قولاق وبورندن چقغان قورت کبی نه‌رسه‌لر بوزماس.
اوچنچیسی؟	آرتدن چقغان ییل.
دورتنچیسی نرسه؟	ته‌ندن قان یاکه صاری صو کبی نرسه‌لر چغوب پاکله‌نووی لازم اولغان ییرگه جایولسه‌لر طهارتنی بوزارلار.

سؤال	جواب
بیشنچیسی؟ . . .	صیوق قان قوصمق آزاولسه‌ده طهاتنی بوزار.
آلتنچیسی؟ . .	آغزده توتا آلماسلق قوصوق، ولکن فاقروق قوصسا کوب بولسه‌ده طهارتنی بوزماس.
یدنچیسی؟	یاتوب یاکه سو یالوب یوقلامق، اما توغری اوتـوروب یاکه قیام‌ده یاکه رکوع وسجودده یوقلاسه بوزماس.
سیکزنچیسی؟ . . .	ایسروب یاکه هوش کیتوب عقلینه کیملک کلسه طهارتنی بوزولور.
طوقزنچیسی؟ . . .	بالغ کشی نمازده‌یانده‌غی کشی ایشدرلك تاوش برله‌کولسه طهارتنی بوزولور.

طهارتسزنگ حکمی.

سؤال	جواب
طهارتسز کشی‌نك حکمی نیچوك؟	جنازه نمازی وباشقه نماز اوقوماقی، تلاوت سجده‌سی قلماقی مصحف شریف توتماقی بر آیت یازلغان تنکه یاکه کاغد توتماقی درست بولماس ولکن بوقیجه آرقلی توتسه‌درست بولور بالالرغه اوقو ایچون طهارتسز بولسه‌لرده درست بولور.
طهارتسز کشی یاددن (کوکلدن) قرآن اوقوسه درستمی؟	جنب اولماسه درست بولور.

غسل.

غسل (قوینمق)ده‌نیچه فرض بار؟

اوچ فرض باردر: غسل فرض بولغان کشیگه شول اوچ فرضنی یرینه کیتورمك تیوشدر. شونسز غسل بولوب یتماس.

اولگیسی نه‌رسه؟ . . .

آغزینی کامل یومق.

ایکنچیسی؟ . . .

برونینی کامل یوق.

اوچونچیسی؟ . . .

بارچه ته‌نینی یومق: قاش، میق، ساچ توبلرینه صو ایرشدرمك فرضدر وهم کوزنك ایچینی یومق لازم اولماسه‌ده طشقی طرفده اولغان پوچماقلرینه صو تیورمك تیوشدر.

غسلنك سنتی وره‌وشی نیچك؟ . . .

نیت وبسم الله ایله باشده بله‌زکلرینه‌چه ایکی قولینی یوار، ته‌ننده نجاست اولسه پاکلار، استنجا ایدر. نماز طهارتی کبی طهارت آلور، آندن صوك اوچه‌رقات باشندن، اوك ایك باشندن صول ایلك باشندن صو قویوب بارچه ته‌نینی یووار. یوونغان صو آیاق آستنده جیولوب توررلق اولسه آیاغینی غسلدن صوك یوار. اگر صو جیواماسلق اولسه طهارت آلغانده‌یولساده ضرر یوق

تیمم.

تیمم قیلوب نماز اوقوماقنی وقت درست اولور؟

ایکی چاقرم قدر صو براق اولسه، یاکه خسته اولوب صو برله یوونو

ضرر قیلورلق بولسه، یاکه صوغه بارغانده اوزینه یاکه مالینه ضرر کیلورلك بولسه، یاکه بولغان صوی جانینی یا حیوانتی صاقلار ایچون ایچارگه حاجت بولسه، یاکه طهارت آلوب طورغانده جنازه نمازی یاکه عیدنمازی کیچه‌رلك بولسه، یاکه باشقه‌چه صو استعمالندن طیوچی نرسه بولسه طهارتسز کشیگه طهارت آلماسه‌ده تیمم قیلوب نماز اوقمق درست بولور. هم غسل فرض بولغان کشیگه مذکور عذرلر بولغانده غسل اورنینه تیمم قیلوب نماز اوقوسه‌ده درست بولور.

تیممنك فرضی نیچه؟

دورتدر.

اولگیسی؟

تیمم ایله نماز اوقونی نیت ایتمك

ایکنچیسی؟

تیمم ایچون پاك یبر جنسینی قصد ایتمك وتابمق.

یبر جنسندن مراد نرسه؟

اوتده یانمای، ارومای تورغان پاك نرسه توفراق، هم قایراق، تاش‌کبی یاکه باشقه جنسکه قونغان توزان وتوفراق‌در.

اوچنچیسی؟

یبر جنسینه ایکی قولینی بر مرتبه اوروب یوزینی مسح ایتمك.

دورتنچیسی؟

دخی ایکی قولینی بر اوروب ایکی قولینی ترسه‌كلری وبارماق آرالری ایله مسح ایتمك.

سوءال	جواب
تیمم برله نیندای نمازلر درست بولور؟ . .	صو استعمالینه قادر بولغانچی طهارت بوزغوچی نرسه‌لر بولماسه هرتورلی فرض و نفل نمازی اوقووی درست اولور.
تیممنی نرسه‌لر بوزار؟	طهارتنی بوزغوچی نرسه‌لر هم صو استعمالینه قادر بولمق تیممنی بوزار.

صاحب عذر.

سوءال	جواب
صاحب عذر نیندای کشی بولا؟ . . .	بر اونڭ توقتامای بورنی قانار، یاکه جراحتی بولور یاکه باشقه‌چه (طهارت بوزغوچی) بر عذری بولور. طهارت آلوب فرض نمازاوقورقدرلی وقتده‌ده طهارتنی صاقلای آلماس شوندای‌کشینی صاحب عذر دیه‌لر.
موندای عذرلی کشی طهارتنی صاقلی آلماسه‌ده‌نمازاوقورمو؟	طهارت آلور، نمازینی اوقور، وقتندین کیچوکدرمکی درست بولماس.
طهارتنی نی روشلی آلور؟	هر نماز وقتنده طهارت آلور. باشقه طهارت بوزغوچی نرسه‌لر بولماسه شول عذری کیلوب تورسه‌ده شول وقت ایچنده طهارتنی بوزلماس، نماز وقتی چقسه طهارتی بوزلور.

سؤال: چیتك کیوب مسح قیلماقی درست بولورمی؟
جواب: طهارت آلوب چیتك کیگانچه عذری کیلمه‌سه مسح درست بولور؛ اگر چیتك کیگانچه عذری کیلسه آیاق یومق لازم بولور.

سؤال: صاحب عذر بولودن نی وقت چقار؟
جواب: عذری تمام نماز وقتنده کیلمه‌سه شول وقت چقار، اگر وقت ایچنده کیلسه هنوز معذورلکنده قالور.

سؤال: عذرلی کشی بر طهارت‌برله بر نماز وقتنده تورلی نماز اوقوسه درستمو؟
جواب: شول وقت ایچنده هرتورلی نماز اوقوسه جائز بولور.

نجاستدن پاکله‌نو.

مسلمان بنده هروقتده هرتورلی نجاستدن یراق بولمق تیوشدر. ته‌نینی وکیومینی پاك تونمق لازمدر. ته‌ننده، کیومده نجاست بولسه نماز درست بولماس. هرمسلماننڭ ته‌نی وکیومی نمازوقتی بولغانده نماز اوقورلق بولسون.

سؤال: نجاست نیچه تورلی؟ نرسه‌لر؟
جواب: ایکی تورلی.
برسی نجاسة غلیظه (آغر نجس)
ایکنچیسی نجاست خفیفه (یگل نجس).

سؤال: نجاست غلیظه نی ره‌وشلی؟
جواب: آدم، آت، صغر کبی طوارلرنڭ تیزه‌کلری، آدمنڭ بولی (سیدگی) تندن آغارلق بولوب چقفان صاری صو کبی نرسه‌لر طهارت بوزغوچی

سوءال: نیندای صولر درست بولماس؟

جواب: سرکه، گل صوی، آغاچدن ویمشدن چغارلغان صولر درست بولماس، لکن بونلر نجاستدن پاکلەر ایچون یارار.

سوءال: صو ایسکرسه نیچک بولور؟

جواب: ایسکرو بکنه اوزگارسه، پاکه یافراق توفراق صابون قاتشوب اوزگەرسه زیان یوق، طهارتکه یاری.

سوءال: صوغه تەمی وتوسی بولغان نرسه قاتوشسه نیچک؟

جواب: صوغه قاتشقان نرسەنڭ توسی وتەمی صودەقوّتلی بلونسه طهارت ایچون یاراماس.

سوءال: ماء مستعمل نیندای صو؟

جواب: طهارت، غسل پاکه فقط ثواب ایچون توتولوب تەندن آیرلغان صودر.

سوءال: حکمی نیچک؟

جواب: پاکدر، کیومگه تەنگه ساچرەسه زیان یوق ولکن صاقلانسەڭ یخشیراق.

سوءال: ماء مستعمل طهارتکه یارامی؟ ماءِ مستعمل آرو صوغه قاتوشسه نیشلر؟

جواب: یاراماس ایچمک هم مکروهدر. آرو صو کوبرەك بولسه زیان ایتمەس.

سور.

سوءال: آط، صغر وباشقه ایتی آشاملی حیوانلردن قالغان صونیچک؟

جواب: پاکدر وهم طهارت ایچون جائزدر.

سوءال: تاوق، ماچی، اوردەك قاز تغولغان صولر نیچک؟

جواب: باشقه صو اولغانده مکروهدر. اث تغولغان صو نجس وضررلیدر، صاقلانو لازمدر.